

РЕШЕНИЕ

№ 13391

гр. София, 23.11.2022 г.

В ИМЕТО НА НАРОДА

СОФИЙСКИ РАЙОНЕН СЪД, 62 СЪСТАВ, в публично заседание на десети ноември през две хиляди двадесет и втора година в следния състав:

Председател: ЕВЕЛИНА ОГН. МАРИНОВА

при участието на секретаря МАРИАНА ИВ. СОКОЛОВА
като разгледа докладваното от ЕВЕЛИНА ОГН. МАРИНОВА Гражданско дело № 20221110139681 по описа за 2022 година

Производството е образувано по искова молба от Г. Б. Г. срещу

Ищцата твърди, че по силата на трудов договор № 183/08.04.2019 г. е заемала при ответника длъжността „медицинска сестра“ в периода 08.04.2019 г. – 02.08.2021 г. Съгласно чл.2.8 от договора е имала право на основен платен годишен отпуск по чл.155 КТ – 22 работни дни и допълнителен платен годишен отпуск по чл.156 КТ – 8 работни дни. С експертно решение на ТЕЛК № 1031/12.05.2011 г., влязло в сила на 26.05.2011 г., ѝ е призната трайно намалена работоспособност 74% за срок от три години.

Позовава се на чл.30, ал.1 от Наредбата за пенсиите и осигурителния стаж /„НПОС“/ пенсията за инвалидност и добавката за чужда помощ на лицата, които не са навършили възрастта по чл. 68, ал. 1 КСО, се отпуска за времето на неработоспособността, определена от ТЕЛК (НЕЛК), както и на ал.2, според която пенсията за инвалидност и добавката за чужда помощ на лицата, навършили възрастта по чл. 68, ал. 1 КСО, се отпуска пожизнено. Ако лицето е навършило възрастта по чл. 68, ал. 1 КСО през срока, за който му е определена трайно намалена работоспособност/вид и степен на увреждане, пенсията и добавката за чужда помощ по чл. 103 КСО се считат за отпуснати пожизнено от датата на навършване на възрастта.

Съгласно чл.319 КТ работниците и служителите с трайно намалена работоспособност 50 и над 50 на сто имат право на основен платен годишен отпуск в размер не по-малко от 26 работни дни.

Твърди, че отговаря на тези условия, тъй като на 22.04.2013 г. /една година преди изтичане на срока на решението на ТЕЛК/ е навършила 61 години, т.е. възрастта по чл. 68, ал. 1 КСО към онзи момент, поради което по силата на чл.30, ал.2 НПОС решението на ТЕЛК се счита пожизнено. Твърди, че при всички други работодатели – преди и след като е работила при ответника – е ползвала основен платен годишен отпуск 26 работни дни. Твърди, че ответникът е отказвал да признае пожизнения характер на решението на ТЕЛК.

Със заповед № 302/28.07.2021 г. трудовото й правоотношение с ответника е прекратено по взаимно съгласие. Със заповедта е разпоредено да ѝ се изплати обезщетение по чл.224 КТ за 18 дни неизползван платен годишен отпуск за 2021 г. Счита, че ѝ се дължи обезщетение за още 10 дни: за 2019 г. – 4 дни, за 2020 г. – 4 дни и за 2021 г. – 2 дни, възлизащо ма сумата от 589, 31 лв.

Моли съда да постанови решение, с което да осъди ответника да ѝ заплати сумата от 589, 31 лв., представляваща обезщетение за неизползван платен годишен отпуск, ведно със законната лихва от датата на исковата молба – 22.07.2022 г. до окончателното изплащане.

В срока по чл.131 ГПК е постъпил отговор на исковата молба от ответника, с който оспорва иска. Твърди, че ищцата не представя доказателства след издаване на соченото от нея решение на ТЕЛК да е било издадено друго такова. Счита, че нормата на чл.30, ал.2 НПОС, на която ищцата се позовава, е специална спрямо тази на чл.101 от Закона за здравето и урежда правилата за пожизнено отпускане на пенсия, но не дерогира общата норма на чл.101 33 по отношение на изискването за извършване на медицинска експертиза в хипотезите извън НПОС. Съгласно чл.101 33 за установяване на временна неработоспособност, за установяване на вида и степента на увреждане на деца до 16-годишна възраст и на лица, придобили право на пенсия за осигурителен стаж и възраст по чл. 68 КСО, и за установяване степента на трайно намалена работоспособност на лица в трудоспособна възраст, както и за потвърждаване на професионална болест се извършва медицинска експертиза. Съгласно чл.101, ал.1 НПО видът и степента на увреждане на лицата, придобили право на пенсия за осигурителен стаж и възраст по чл. 68 КСО, се определят пожизнено. Излага съображения, че ищцата не твърди и не доказва през време на действие на решението на ТЕЛК да е придобила право на пенсия за осигурителен стаж и възраст по чл.68 КСО, а твърди да е имала само навършена пенсионна възраст. Счита, че за да намери приложение чл.319 КТ, следва трайно намалената работоспособност да е установена с решение на ТЕЛК, а за 2019 г. – 2021 г. ищцата не представя такова. По отношение на претенцията за обезщетение за неизползван платен годишен отпуск за 2019 г. сочи, че ищцата е започнала работа при него на 08.04.2019 г. Позовава се на давност по чл.176, ал.1 КТ – за погасено право на ползване на годишен отпуск за 2019 г. Моли съда да отхвърли предявения иск.

С уточнителна молба от 08.11.2022 г. ищцата твърди, че в срока на действие на решението на ТЕЛК е придобила право на пенсия за осигурителен стаж и възраст по чл.68 КСО.

В проведеното на 10.11.2022 г. открито съдебно заседание пред СРС горното обстоятелство е отделено като безспорно между страните.

Съдът, като прецени доказателствата по делото и доводите на страните, съгласно разпоредбата на чл.235, ал.2 ГПК, намира следното от фактическа страна:

Безспорно е между страните, че по силата на трудов договор № 183/08.04.2019 г. ищцата е заемала при ответника длъжността „медицинска сестра“, което се потвърждава от представения по делото трудов договор.

Съгласно чл.2.8 от договора служителят има право на основен и допълнителен платен годишен отпуск, както следва: по чл.155 КТ – 22 работни дни и по чл.156 КТ – 8 работни дни.

Безспорно е между страните, че със заповед № 302/28.07.2021 г. трудовото й правоотношение е било прекратено по взаимно съгласие на страните, считано от

02.08.2021 г., като заповедта е представена по делото.

Безспорно е между страните, че с експертно решение на ТЕЛК № 1031/12.05.2011 г., влязло в сила на 26.05.2011 г., на ищцата е била призната трайно намалена работоспособност 74% за срок от три години.

В тази връзка с разпореждане № ***** от 16.09.2011 г. на ищцата е била отпусната лична пенсия за инвалидност поради общо заболяване за трайно намалена работоспособност от 12.05.2011 г. със срок на инвалидността до 01.05.2014 г.

От заключението на ССЕ по делото се установява, че съгласно заповед № 302/28.07.2021 г. на ищцата е било изплатено обезщетение по чл.224 КТ за 18 дни неизползван платен годишен отпуск за 2021 г. в размер на 1 060, 75 лв. Размерът на brutното трудово възнаграждение на ищцата за последния пълен отработен м.06.2021 г. възлиза на сумата 1 296, 47 лв. В случай че се приеме, че ищцата има право на 26 работни дни основен платен годишен отпуск по чл.319 КТ, то според заключението на ССЕ е налице неизползван платен годишен отпуск, както следва: за 2019 г. – 3 дни, за 2020 г. – 4 дни и за 2021 г. – 2 дни, т.е. общо 9 дни, като общият размер на обезщетението за неизползван платен годишен отпуск е изчислен на сумата 530, 37 лв.

С протоколно определение от 10.11.2022 г. е допуснато, на основание чл.214 ГПК, намаление на размера на иска до сумата от 530, 37 лв.

За разликата над тази сума до първоначално предявения размер от 589, 31 лв. е направен отказ от иска, с оглед на което производството в тази част е прекратено, на основание чл.233 ГПК, с протоколно определение, което е влязло в сила.

При така установеното съдът намира от правна страна следното:

Предявен е иск с правно основание чл.224, ал.1 КТ – за обезщетение за неизползван платен годишен отпуск.

В тежест на ищцата е да докаже, че между нея и ответника е съществувало трудово правоотношение, което е било прекратено, като е без значение на какво основание; наличието на неизползван платен годишен отпуск през периода на съществуване на трудовото правоотношение, както и че размерът на претенцията съответства на исковата сума.

В тежест на ответника е да докаже, че работникът е упражнил правото си да ползва платен годишен отпуск, респ. – че е изплатил на работника обезщетение за неизползвания такъв.

С оглед отделените като безспорни между страните обстоятелства, че по силата на трудов договор № 183/08.04.2019 г. ищцата е заемала при ответника длъжността „медицинска сестра“, като със заповед № 302/28.07.2021 г. трудовото ѝ правоотношение е било прекратено по взаимно съгласие на страните, считано от 02.08.2021 г., първата предпоставка е налице.

Спорен по делото е въпросът налице ли е неизползван платен годишен отпуск.

В случая с експертно решение на ТЕЛК № 1031/12.05.2011 г., влязло в сила на 26.05.2011 г., на ищцата е била призната трайно намалена работоспособност 74% за срок от три години, което е безспорно между страните. В тази връзка с разпореждане № ***** от 16.09.2011 г. на ищцата е била отпусната лична пенсия за инвалидност поради общо заболяване за трайно намалена работоспособност от 12.05.2011 г. със срок на инвалидността до 01.05.2014 г.

Съгласно чл.30, ал.1 от Наредбата за пенсиите и осигурителния стаж (доп. - ДВ, бр.19 от 2002 г., бр.25 от 2004 г., в сила от 02.08.2003 г., изм., бр.13 от 2011 г., в сила от

01.01.2011 г.) пенсията за инвалидност и добавката за чужда помощ на лицата, които не са навършили възрастта по чл.68, ал.1 КСО, се отпуска за времето на неработоспособността, определена от ТЕЛК (НЕЛК).

По силата на ал.2 (доп. - ДВ, бр.19 от 2002 г., бр.25 от 2004 г., в сила от 02.08.2003 г., бр.15 от 2007 г., изм., бр.13 от 2011 г., в сила от 01.01.2011 г.) пенсията за инвалидност и добавката за чужда помощ на лицата, навършили възрастта по чл.68, ал.1 КСО, се отпуска пожизнено. Ако лицето е навършило възрастта по чл.68, ал.1 КСО през срока, за който му е определена трайно намалена работоспособност/вид и степен на увреждане, пенсията и добавката за чужда помощ по чл.103 КСО се считат за отпуснати пожизнено от датата на навършване на възрастта.

В случая безспорно е между страните, че в срока на действие на решението на ТЕЛК ищцата е придобила право на пенсия за осигурителен стаж и възраст по чл.68 КСО, с оглед на което приложение намира нормата на чл.30, ал.2 от Наредбата и пенсията ѝ за инвалидност се счита отпусната пожизнено от датата на навършване на възрастта.

Съгласно чл.101, ал.1 от Закона за здравето за установяване на временна неработоспособност, за установяване на вида и степента на увреждане на деца до 16-годишна възраст и на лица, придобили право на пенсия за осигурителен стаж и възраст по чл.68 КСО, и за установяване степента на трайно намалена работоспособност на лица в трудоспособна възраст, както и за потвърждаване на професионална болест се извършва медицинска експертиза.

Нормата на чл.101, ал.5 от Закона за здравето обаче предвижда, че **видът и степента на увреждане** на лицата, придобили право на пенсия за осигурителен стаж и възраст по чл.68 КСО, се определят пожизнено. Преосвидетелстването на тези лица може да се извърши по тяхно искане или по искане на контролните органи на медицинската експертиза.

В същия смисъл е и нормата на чл.69, ал.7 от Наредбата за медицинската експертиза (отм. бр.51 от 27.06.2017 г., в сила от 27.06.2017 г.), която намира приложение предвид момента, към който ищцата е придобила право на пенсия за осигурителен стаж и възраст в срока на решението на ТЕЛК и според която при лица, придобили право на пенсия за осигурителен стаж и възраст по чл.68 КСО, се определя **пожизнен срок на инвалидността**. Преосвидетелстване на тези лица може да се извърши по тяхно искане или по искане на контролните органи на медицинската експертиза.

Горното означава, че видът и степента на увреждането на ищцата са били определени пожизнено, без да е било необходимо отново задължително тя да бъде освидетелствана след изтичане на срока на експертното решение на ТЕЛК № 1031/12.05.2011 г.

Това от своя страна обуславя приложение на нормата на чл.319 КТ, според която работниците и служителите с трайно намалена работоспособност 50 и над 50 на сто имат право на основен платен годишен отпуск в размер не по-малко от 26 работни дни.

Не могат да бъдат споделени доводите на ответника, че не намира приложение нормата на чл.319 КТ. Предпоставка за приложение на нормата е да се касае за работник/служител с трайно намалена работоспособност 50 и над 50 на сто. Такъв именно е процесният случай, в който трайно намалената работоспособност на ищцата се установява с експертното решение на ТЕЛК № 1031/12.05.2011 г. Съдът намира, че нормите на чл.101, ал.5 от Закона за здравето и чл.69, ал.7 от Наредбата за

медицинската експертиза (отм. бр.51 от 27.06.2017 г., в сила от 27.06.2017 г.) намират приложение към процесния случай, в който не се спори, че в срока на действие на решението на ТЕЛК ищцата е придобила право на пенсия за осигурителен стаж и възраст. По силата на тези норми съдът намира, че видът и степента на увреждане на лицето от момента на придобиване на право на пенсия за осигурителен стаж и възраст са определени пожизнено, т.е. за лицето не съществува задължение за преосвидетелстване. Такова задължение съдът намира, че не би могло да му се вмени единствено за целите на установяване правото му да се ползва от нормата на чл.319 КТ. Нормата на чл.101, ал.5 от Закона за здравето е в Раздел IV „Медицинска експертиза“, Глава трета „Медицинско обслужване“ от Закона за здравето. Липсва изрично ограничение от страна на законодателя на този пожизнен характер единствено за целите на отпускане на пенсията за инвалидност. Такова ограничение не следва нито от съдържанието на нормата, нито от систематичното ѝ място. При това положение и с оглед приетото от съда, че пожизнено са определени видът и степента на увреждане на лицето, поради което за него не съществува задължение за преосвидетелстване, то предпоставката за приложение на чл.319 КТ е налице, а възраженията на ответника в обратен смисъл се явяват неоснователни.

Установи се от заключението на ССЕ, че ако се приеме, че ищцата има право на платен годишен отпуск в размер на 26 работни дни съгласно чл.319 КТ, в какъвто смисъл именно са изводите на съда, то ищцата има вземане за неизползван платен годишен отпуск за 2019 г., 2020 г. и 2021 г., както следва: 3 дни за 2019 г., 4 дни за 2020 г. и 2 дни за 2021 г. или общо: 9 дни, обезщетението за които възлиза на сумата от 530, 37 лв.

Във връзка с претенцията за обезщетение за неизползван платен годишен отпуск в частта ѝ относно 2019 г. ответникът навежда възражение, че ищцата е започнала работа при него на 08.04.2019 г., поради което няма неизползван платен годишен отпуск в сочения размер. Това обстоятелство е отчетено от заключението на ССЕ, която е съобщила, че за 2019 г. е налице отработено време от 08.04.2019 г. до 31.12.2019 г., при което ищцата има неизползван платен годишен отпуск от 3 дни, поради което възражението е неоснователно.

От страна на ответника е заявено възражение, че правото на ищцата на ползване на платен годишен отпуск за 2019 г. е погасено по давност, на основание чл.176а, ал.1 КТ. Съгласно чл.176а, ал.1 КТ когато платеният годишен отпуск или част от него не е ползван до изтичане на две години от края на годината, за която се полага, независимо от причините за това, правото на ползването му се погасява по давност. В случая се касае за неизползван платен годишен отпуск за 2019 г., с оглед на което правото да бъде използван се погасява по давност в края на 2021 г. Трудовото правоотношение между страните обаче е било прекратено, считано от 02.08.2021 г., като към този момент давността не е била изтекла, с оглед на което ищцата има вземането за обезщетение за неизползвания платен годишен отпуск за 2019 г.

По изложените съображения искът следва да се уважи.

По разноските:

В полза на ищцата следва да се присъди, на основание чл.78, ал.1 ГПК, сумата от 270 лв. разноски по делото.

В полза на ответника следва да се присъди, на основание чл.78, ал.4 ГПК (съобразно прекратената на основание чл.233 ГПК част) сумата от 40, 01 лв. разноски по делото.

С оглед изхода на спора ответникът следва да бъде осъден, на основание чл.78, ал.6 ГПК, да заплати по сметка на СРС сумата от 50 лв. държавна такса за производството, от задължението за заплащане на която ищцата е освободена.

Воден от горното, съдът

РЕШИ:

ОСЪЖДА ЕИК да заплати на Г. Б. Г., ЕГН *****, на основание чл.224, ал.1 КТ, сумата от **530, 37** лв., представляваща обезщетение за неизползван платен годишен отпуск, ведно със законната лихва от датата на исковата молба – 22.07.2022 г. до окончателното изплащане на сумата.

ОСЪЖДА ЕИК да заплати на Г. Б. Г., ЕГН *****, на основание чл.78, ал.1 ГПК, сумата от **270** лв. разноси по делото.

ОСЪЖДА Г. Б. Г., ЕГН ***** да заплати на ЕИК, на основание чл.78, ал.4 ГПК, сумата от **40, 01** лв. разноси по делото.

ОСЪЖДА ЕИК да заплати по сметка на СРС, на основание чл.78, ал.6 ГПК, сумата от **50** лв. държавна такса за производството.

Решението подлежи на обжалване в двуседмичен срок от връчването му на страните пред Софийски градски съд.

Съдия при Софийски районен съд: _____